

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ V CAMBRIDGE MILITARY HOSPITAL ALDERSHOT

Pplk. doc. MUDr. Svatopluk BÝMA, CSc., plk. prof. MUDr. Josef FUSEK, DrSc.

Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně, Hradec Králové

(rektor: plk. prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.)

V současné době se hodně diskutuje o budoucnosti a úkolech vojenských nemocnic v ČR. Setkáváme se s různými názory a často se stesky, že vojenské nemocnice jsou přetěžovány úkoly nesouvisejícími přímo s LPP, a to i v oblasti vzdělávání. Pro posouzení těchto názorů se domníváme, že by bylo vhodné se seznámit s úkoly a činnostmi vojenských nemocnic v zahraničí. Během návštěvy ve Velké Británii měli autoři možnost navštívit jednu z vojenských nemocnic, seznámit se s jejími úkoly a diskutovat na toto téma s řadou pracovníků této nemocnice.

Asi 30 km od Londýna v Aldershotu se nachází Cambridge Military Hospital (CMH), který byl otevřen v červenci 1879 jako třetí všeobecná vojenská nemocnice, která byla postavena po krymské válce. Hlavní zásluhu na jejím vybudování měla Florence Nightingale, zakladatelka moderní ošetrovatelské péče, která se výrazným způsobem zasadila o to, že britský parlament příslušnými opatřeními změnil zcela nevyhovující zdravotnické zabezpečení vojsk. Nemocnice byla nazvána podle jeho královské výsosti vévody z Cambridge, velitele armády.

V době svého založení byla nemocnice uspořádána do řady samostatných plukovních nemocnic vzájemně spojených chodbou. Stará stavba tvoří součást nemocnice do dnešních dnů. V roce 1897 byla na přilehlém pozemku postavena nemocnice "Louise Margaret Hospital", aby pečovala o rodiny vojáků. V dalším období CMH jako jedna z prvních nemocnic přijímala zraněné přímo z bojišť první světové války. Současně byla střediskem průkopnické práce kapitána (později sira) Harolda Gilliese v maxilofaciální chirurgii. Svým úkolům dostala se ctí i v průběhu druhé světové války.

Tabulka 1

Rozdělení kapacity lůžek nemocnice v mírové posádce

Pořadí	Typ lůžek	Muži	Ženy	Smišené	Celkem
1	chirurgické	52	16		68
2	nechirurgické	28	18		46
3	gynekologie		23		23
4	porodnické		32		32
5	pediatrické			19	19
6	izolace			6	6
7	intenzivní péče			4	4
8	koronární péče			3	3
9	Celkem	80	89	32	201

Naposledy byla nemocnice válečně nasazena v listopadu 1990 v Saudské Arábii jako 33. polní nemocnice. Byla situována v továrně na pneumatiky v Al Jubail, kde bylo rozvinuto 600 nemocničních lůžek s ošetřujícím a zabezpečujícím personálem v počtu 336 osob.

V současné době vzhledem k probíhající rekonstrukci v mírové posádce má nemocnice ze své kapacity 309 lůžek k dispozici 201 lůžek. Jejich rozdělení uvádí tabulka 1.

Úkoly nemocnice a výcvikové povinnosti

Základní úkoly:

- provádět vojenský a odborný výcvik pro personál vojenské zdravotnické služby, aby byl připraven na své válečné úkoly,
- poskytovat odbornou a specializovanou péči pro vojáky královské armády a jejich rodinné příslušníky,
- mobilizovat jako 33. polní nemocnice v případě válečného konfliktu nebo při nasazení kdekoli v zahraničí.

(Pozn.: pořadí nebylo stanoveno autory)

V oblasti poskytování odborné a specializované zdravotní péče:

- poskytovat odbornou a specializovanou lékařskou péči královské armádě,
- přijímat a léčit personál v činné službě a jeho rodinné příslušníky ze stanic v zámoří,
- funkce hlavní vojenské konziliární nemocnice v hrudní chirurgii, pediatrii, dermatologii, porodnictví a gynekologii.

Jako nezbytnou podmínku pro udržování kvalifikace personálu a pro výcvik a výuku nemocnice zabezpečuje úrazové a pohotovostní služby pro oblast Aldershot, Farnborough a Farnham. Též přijímá rodinné příslušníky vojáků a jiné civilní pacienty k hospitalizaci na všechna oddělení.

V rámci vzdělávání a výcvikových aktivit se CMH podílí na zabezpečení lékařského a zdravotnického vzdělávání a výcviku jak pro vojenské, tak pro civilní zdravotnické odbornosti, které jsou obdobné ve vojenské zdravotnické službě.

Nemocnice je pro tuto činnost akreditována příslušnými odbornými společnostmi pro vzdělávání a výcvik v anestezií a resuscitaci, stomatochirurgii, dermatologii, ORL, porodnictví a gynekologii, všeobecném lékařství, oftalmologii, pediatrii, patologii, radiologii,

všeobecné a ortopedické chirurgii. Její příslušníci se též podílejí na kvalifikačním vzdělávání a výcviku zdravotních sester přihlášených ke vstupu do armády a také na jiných druzích odborného vzdělávání pro zdravotní sestry.

Dále nemocnice poskytuje personální a materiální podporu při vzdělávání a výcviku lékařů a členů zdravotnické služby teritoriální armády a všeobecným nemocnicím teritoriální armády tak, aby byly splněny cíle jejich každoročního výcviku.

Jako příklad pořádaných akcí si můžeme uvést kursy nejnovějších poznatků z traumatologie pro vojenské lékaře a zdravotní sestry před nasazením do Severního Irsku, na Falklandských ostrovech apod. nebo výcvik důstojníků-anesteziologů, který je určen pro vojenské stomatology vzhledem k jejich mobilizačnímu předurčení.

Na nemocničních odděleních probíhá i základní výcvik a kursy pro nižší zdravotnický personál, a to:

- výcvik zdravotnických instruktorů jednotek,
- výcvik zdravotnických instruktorů ošetřoven,
- výcvik lékařských asistentů.

Nemocnice také zabezpečuje vyšší kursy pro zdravotníky a pokračovací kursy, které jsou nezbytnou podmínkou normálního služebního postupu (povyšování), pro zdravotnické instruktory rot, RTG-laboranty, farmaceutické laboranty a biochemické laboranty.

Kursy a výcvik jsou organizovány vždy tak, aby byl zvládnut úplný výcvik jednotlivce, jak je stanoveno vojenskými výcvikovými předpisy, a zároveň aby proběhl i skupinový výcvik dané části.

Vzhledem k odlišným tradicím CMH též zabezpečuje některé povinnosti a úkoly, které v našich podmínkách provádějí civilní organizace. Například je zde umístěna vojenská škola pro techniky operačních sálů a součástí je i škola porodních asistentek. Tato škola zajišťuje nepřetržitý výcvik pro diplomované porodní asistentky a poskytuje krátké praktické porodnické kursy i dalším zdravotnickým pracovníkům.

Jak je tedy z uvedeného přehledu vidět, povinnosti vojenských nemocnic ve Velké Británii se zdaleka netýkají jen léčebně-preventivní péče. V uvedeném případě se nejedná o univerzitní nemocnici, ale jde o řadovou vojenskou nemocnici. Je logickým požadavkem ve všech vojenských systémech, že každá součást, která má pro to předpoklady, se musí v přiměřeném rozsahu podílet na vzdělávání a výcviku v dané oblasti. I v České republice je podíl vojenských nemocnic na vzdělávání vojenských lékařů a dalšího zdravotnického personálu ve vymezených oblastech těžko zastupitelný a v blízké budoucnosti v souladu s připravovanými zákony budou řešeny i otázky akreditace jednotlivých oddělení k této činnosti. Je nutné ovšem upozornit na skutečnost, že systém financování vojenských nemocnic ve Velké Británii je v principu rozpočtový, a proto v našich podmínkách, pokud jsou takovéto nebo podobné úkoly před nemocnice postaveny, je nezbytné zabezpečit jejich profinancování v plné výši z příspěvku státu nebo jinou formou financování tak, aby byly zabezpečeny zájmy armády.

Do redakce došlo 6. 12. 1994